

6. vydání

Dukovka

Zeptali jsme se
Evý Pavlové

Významné
ženy

zaostřeno
na ptáčky

Na křídlech

Naši milí čtenáři,

touto dobou, kdy čtete již naše 6. číslo Duhovky, si již užíváme plnými doušky první jarní dny. Jarní rovnodennost připadá na 20. března, tento den je také označován jako Mezinárodní den štěstí a Světový den vrabců. My jsme se rozhodli toto jarní číslo věnovat právě našim opeřeným kamarádům, nejen vrabcům. Dozvíte se spoustu zajímavostí z ptačí říše a také se dočtete, jaké nástrahy na ptáčky číhají a jak je můžeme pomoci ochránit. Při jarních procházkách se pak můžete zaposlouchat do veselých a vábivých melodií malých zpěváčků.

Březen však je svátkem jara i z pohledu lidových tradic, kdy slavíme Velikonoce, a v březnu také slaví svůj svátek všechny ženy. Právě našim ženám, které se něčím významně proslavily, jsme věnovali také pár řádků. Na pár otázek jsme se zeptali i jedné z našich v současné době nejznámější ženy, a to naší první dámy paní Evy Pavlové.

A protože se naše škola brzy zase rozroste o nové zvědavé prvňáčky, rádi bychom je prostřednictvím tohoto čísla nalákali do naší Hravé školy, aby poznali, na co všechno se u nás mohou těšit.

redakční rada Duhovky

Jsem rehek domácí,
přezdívaný
kominíček, a jsem
ptákem roku 2024!

str.5

Školní reportér informuje

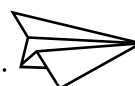
- Tříkrálová sbírka
- Výtvarná soutěž - Slunce
- Těšíme se na prvňáčky
- Kroužky ve škole

str.15

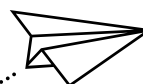
Tečka cestuje - Roztocký masopust

Kalendárium

str.17

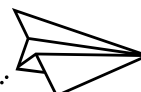
Významné ženy

str.18

Naše první dámy

Máme rádi zvířátka

str.23

str.20

- Kde bydlí ptáčci
- Malí cestovatelé
- Komiks
- Sklenění zabijáci

str. 32

str.31

Zajímavosti ze světa zvířat

Tvořivá dílna - létající rorýs

Zábava

str.35

ŠKOLNÍ REPORTÉR INFORMUJE

I v naší škole si pravidelně připomínáme svátek Tří králů. Skupinka malých koledníků navazující na tradici obchůzky tří králů, procházela ve dnech 11. - 12. ledna ulice Nižboru a plnila malými i většími dary od dobrosrdečných dárců kasičky. Tříkrálová sbírka je největší dobrovolnickou akcí v České republice. Výtěžek z darů putuje Charitě Česká republika, která prostřednictvím svých lokálních charit rozděluje na pomoc nemocným, hendikepovaným, seniorům, matkám s dětmi v tísní a dalším sociálně potřebným lidem. Kromě tradiční obchůzky byl k příležitosti Tříkrálové sbírky uspořádán koncert v sále Obecního úřadu, kde předvedli malí i velcí muzikanti své umění, což umocnilo krásnou atmosféru spojenou s touto charitativní sbírkou. Všechny děti, které se podílely jak na tříkrálové obchůzce, tak na tříkrálovém koncertě jistě zaslouží velkou pochvalu, neboť se tím učí solidaritě k těm, kteří potřebují pomoc ostatním.

foto Hana Bartková

Víš, co tři králové přinesli
malému Ježíši za dary ?

A JAK JSME BYLI VE SBÍRCE ÚSPĚŠNÍ?

celkem bylo v Nižboru možné přispět do
4 registrovaných kasiček

ZŠ Nižbor

10 435 Kč

Koledníci +
Hana Bartková

8 538 Kč

Kateřina Zusková

7 546 Kč

MŠ Sluníčko

2 550 Kč

**Celkem za Nižbor
29 069 Kč**

**Celkem se v ČR vybralo:
173 130 215 Kč**

KOUZELNICKÉ PŘEDSTAVENÍ

Za dětmi zavítal zábavný kouzelník Kubula, který předvedl spoustu triků s bublinami. Tu létala vzduchem kouřová bublina, tu se nám někdo do bubliny schoval... Všem dětem se vystoupení moc líbilo!

PRVNÍ POMOC, ANEB I TY MŮŽEŠ ZACHRÁNIT ŽIVOT

Jak se říká “těžko na cvičišti, lehký na bojišti”! Nácvik první pomoci je důležitý, protože každý z nás by měl být schopný v rámci svých schopností v případě potřeby umět druhému poskytnout první pomoc. Naše děti se tak díky kurzům první pomoci mohou stát malými zachránci.

BRUSLENÍ

Malí bruslaři z 2., 4. a 5. třídy poctivě pilují techniku bruslení na Zimním stadionu v Berouně. Lekci od lekce je patrné zlepšení malých bruslařů.

NAŠE ÚSPĚŠNÉ SUPERSTARS!

Za vzornou reprezentaci naší školy děkujeme Beátce Braunové a Michalce Hanuliakové, které si v soutěži Královodvorská koruna vyzpívaly první a druhé místo. Beátce a Michalce přejeme, ať jim to takto krásně zpívá i dál.

KARNEVAL

Období masopustu tradičně patří maškarním karnevalům a průvodům nejrůznějších masek. I v naší družině se to hemžilo nápaditými maskami a stoly se prohýbaly pod občerstvením, které napekli a přichystali šikovní rodiče.

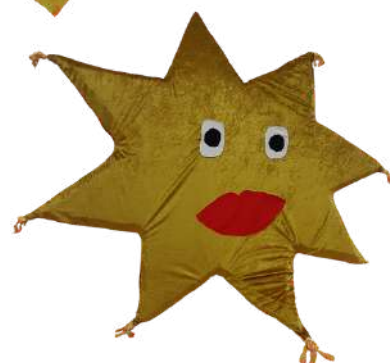
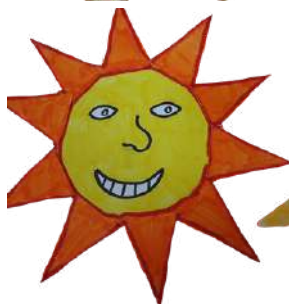
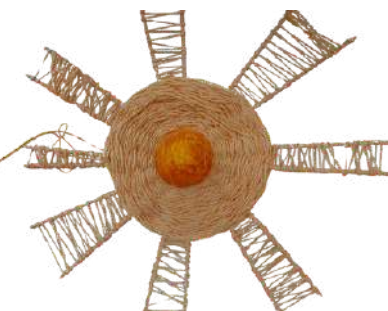
TURNAJ VE VYBÍJENÉ

O hodinách tělesné výchovy jsme poctivě trénovali vybíjenou, abychom mohli poměřit síly s ostatními školami na turnaji ve vybíjené.

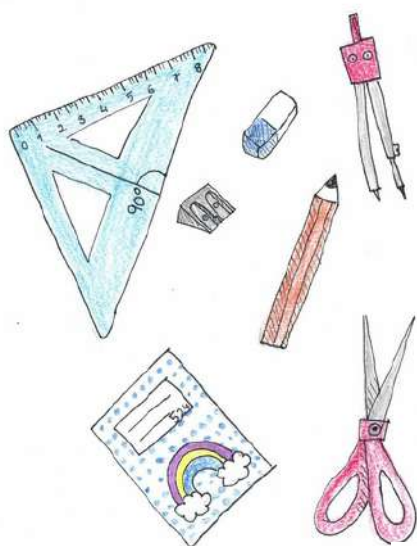
VÝTVARNÁ SOUTĚŽ

Krásné téma "Slunce" bylo tématem každoroční výtvarné soutěže pro žáky školy a jejich rodiče. Školu tak prozářila krásná a rozmanitá slunce všech možných výtvarných technik. Účast i konkurence byla veliká, porota měla velmi těžkou práci vybrat ta nejlepší slunce, protože všechna by si zasloužila ocenění.

TĚŠÍME SE NA PRVNÁČKY

V pátek 8. března se dveře naší školy otevřely pro budoucí prvňáčky, kteří si tak mohli před zápisem prohlédnout budovu školy a podívat se, jak se v jednotlivých třídách učíme. Žáci jednotlivých tříd ukázali malým předškolákům, že učení není žádná nuda. Pátáci, kteří za pár měsíců naší školu opustí, pro budoucí prvňáčky připravili krásné vzkazy.

Prvnáčku milý,
 sůstaň jnom chvíli,
 v matice se budeš učit jak se správně násobí,
 v číslíku se budeš učit jakí je tam I.

Pam' učitelky jsou tu milí,

a dědi jsou rozmanití.

Anna Rosová

Vítej u nás ve škole,

Bavíme se veselé.

Neboj se, je tu s námi zábava

Najdeš si i kamaráda.

Počítat jablíčka, společně budeme

A ve družině hezky si

HRAJEME

Klára D

VÍTEJ V NAŠÍ ŠKOLE,
UŽ SE TADY VESELE.

MĚJ VŠECHNY RÁDIA,
A S KAŽDÝM BUĎ KAMARÁDKA.

PŘI TĚLOCVIKU MAKEJ
A PAK OBĚD PAPEJ.

NEZLOB, DĚLEJ DOMÁCÍ ÚKOLY
A NECHOŇ POZDĚ DO ŠKOLY.

A NEZAPOMEŇ LHYBAMI
SE ZLOVĚK VČÍ.

DAVID PROCHAŽKA

MAPA ŠKOLY

KROUŽKY V NAŠÍ ŠKOLE

Členové naší redakční rady navštěvují ve škole řadu zájmových kroužků a aktivit, které naše škola nabízí. Pojďte s námi nakouknout klíčovou dírkou do hodin těchto kroužků.

KERAMIKA

Bětko Kollárová: "Keramika je každé pondělí. Vede ji paní učitelka Červenková. Chodím tam, protože mě baví ruční práce a tvoření."

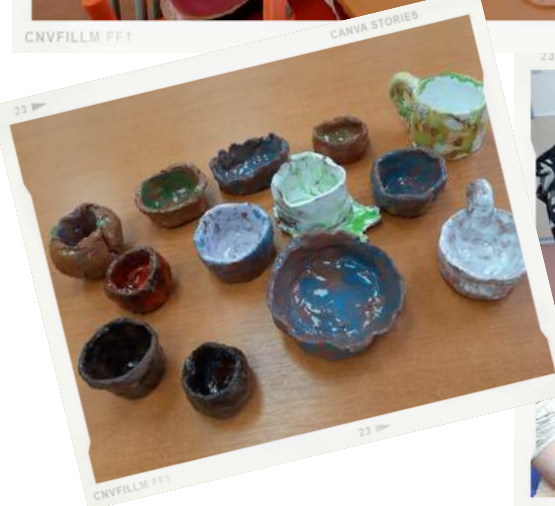

NĚMČINA

Kristýnka Nedbalová: "Kroužek němčiny bývá každé pondělí v 12:45 hod. a vede ho paní učitelka Radka Kašparová. Chodím tam proto, že se ráda učím cizí jazyky, chodím tam cca rok. A co mě na tom baví? No přece vše! A taky, že je nás tam jen pět a s paní učitelkou šest. Tím pádem je to takové pohodové."

Auf Wiedersehen!

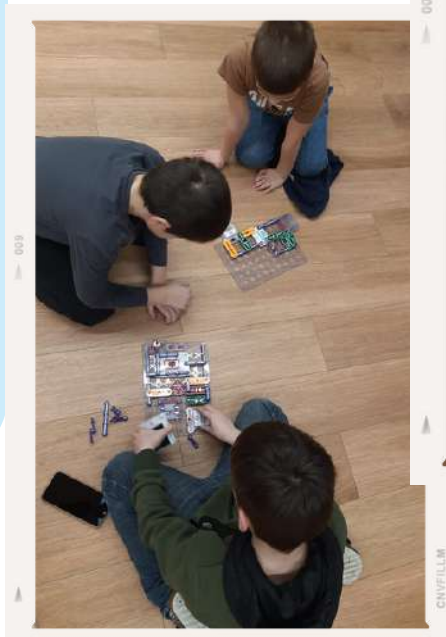
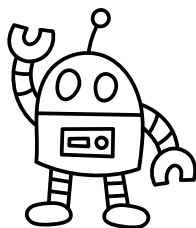
Honzík Vitín: "Chci se naučit německy. Chodím tam 1 rok a učení se nazpaměť německé věty mě moc baví."

PROGRAMOVÁNÍ

Bastík Posavád: "Programování probíhá ve středu od 16 do 17 hod. Vede ho Pavel Stolín. Chodím tam, protože mě to baví. Chodí, tam rok. Baví mě na tom vše."

ENGLISH DRAMA

Eliška Strnadová: "English drama máme každé pondělí po vyučování. Vede ho zkušená lektorka Natalia Doucha. Chodím tam, protože se chci naučit alespoň trochu anglicky a taky hrát divadlo. Chodila jsem tam od 1. třídy, ale pak byl 2 roky kroužek přerušen. Moc mě kolektivní hraní divadla baví."

ENGLISH

ZUŠ

Beátka Braunová: "Kroužek klavíru probíhá každou středu. Chodím prvním rokem a hraju už různé písničky a koledy. Moc mě to baví."

KYTAROVÝ KROUŽEK

Ondra Bouzek: "Kroužek kytary je každý týden ve středu od 15:15 hod. Vede ho pan Pavel Stolín. Chodíme tam celkem tři plus učitel. Na kroužek chodím druhým rokem."

YOGA

Viktorka Bouzková: "Yoga probíhá každý čtvrtek. Cvičíme na půdě. Naše cvičitelka se jmenuje Jana Bourová. Baví mě na ní divadla, které tam hrajeme. Chodím tam už 2. rokem a moc mě to baví."

ANGLIČTINA S JIMMYM

Výuka anglického jazyka pro děti z 1. a 2. třídy hrou a zábavnou formou probíhá pod vedením rodilého mluvčího každý čtvrtek.

DUHOVKA

Klárka Davidová: "Duhovka je náš školní časopis. Scházíme se skoro každý pátek v 13:45 hod. Kroužek vede paní Michaela Strnadová. Chodím tam, protože mě baví vymýšlet slohové práce. Zapojuju se do Duhovky už 2 roky."

ROZTOCKÝ MASOPUST

TEČKA NA CESTÁCH

S Tečkou jsme navštívili masopust v Roztokách u Prahy. Kromě samotného průvodu jsme stihly ještě výtvarné dílničky, kde jsme si vyrobili ptáčí masky a ptáčky na tyči. Symbolem tohoto ročníku byl modrotisk.

CO JE TO VLASTNĚ MASOPUST?

Masopust je období od tří králů do Popeleční středy. Je to období hodování a masopustního veselí. Lidé se při masopustních průvodech původně převlékali do masek zvířat, protože věřili, že tak získají jejich vlastnosti.

V masopustním průvodu nesmí chybět typické postavy:

- medvěd - je symbolem síly a plodnosti
- smrtka - smrtka je znamená ve vývinu
- kobyla - za kobylu jsou většinou převléknutí 2 lidé, kteří ve svém sedle vezou královnu masiuptu
- turek - měl by na sobě mít 365 květů, aby každý den byl šťastný
- masopust neboli bakchus - maska s podobou tlustého muže, která má znázorňovat nestřídmost v jídle a pití

Jaké maškary jsou pravidelně k vidění na roztockém masopustu, na to se můžete podívat na stránkách sdružení Roztoč.

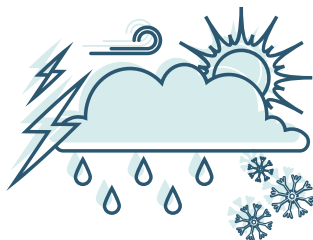
Eliška a Terežka Strnadová

8.3. MEZINÁRODNÍ DEN ŽEN

23.3 SVĚTOVÝ DEN
METEOROLOGIE

28.3 DEN UČITELŮ

1.4 MEZINÁRODNÍ DEN
PTACTVA

29.3. VELKÝ PÁTEK

30. 3 BÍLÁ SOBOTA.

31.3 VELIKONOČNÍ NEDĚLE

1.4. VELIKONOČNÍ PONDĚLÍ

2.4. MEZINÁRODNÍ DEN
DĚTSKÉ KNIHY

22.4. DEN ZEMĚ

12.5 DEN MATEK

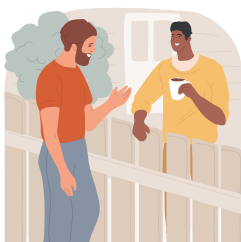
15.5 MEZINÁRODNÍ DEN
RODINY

18.5. MEZINÁRODNÍ DEN
MUZEÍ

30.5. SVÁTEK SOUSEDŮ

1.6. MEZINÁRODNÍ DEN DĚTÍ

NAŠE VÝZNAMNÉ ŽENY

ESTER LEDECKÁ (*1995)

Snowboardistka, která závodí i v alpském lyžování. V obou disciplínách vybojovala na zimních olympijských hrách v roce 2018 v Pchjongčchangu zlatou medaili a stala se tak druhou ženou v historii, která na olympiádě zvítězila ve dvou různých sportech.

[Ondra Bouzek]

MARIE SCHMOLKOVÁ (1893 - 1940)

LUCIE BÍLÁ (*1966)

Její věk je 57 let. Narodila se v Kladně pod svým jménem Hana Zaňáková [dne 7. dubna 1966].

Lucie Bílá je slavná česká zpěvačka. Zlom v kariéře Lucie Bílé přišel roku 1985, kdy se stala sólovou zpěvačkou skupiny Rock-Automat a vydala své první album První sen.

Lucie Bílá získala celkem 21 Českých slavíků za nejpopulárnější zpěvačku.

[Týna Nedbalová]

Humanitární pracovnice židovského původu, která krátce před vypuknutí druhé světové války zachránila tisíce německých a českých Židů před nacistickou perzekucí a před holocaustem. Byla iniciátorkou záchrany více než šesti set židovských dětí, převezených ze střední Evropy do Velké Británie, které se později staly známé jako tzv. Wintonovy děti.

[Viktorka Bouzková]

MARIE TEREZIE (1717 - 1780)

Marie Terezie byla dcerou Karla IV. Po smrti svého tatínka začala teprve ve svých 23 letech vládnout. Při své vládě se zaměřila na reformu vzdělávání. Nechala ve městech a obcích vybudovat školy. Psát, číst a počítat se mohly všechny děti. S manželem měli 16 dětí. Byla významnou vládkyní a mezi podanými byla velmi oblíbená.

Terezka Strnadová]

MADELEINE ALBRIGHT (1937 - 2022)

První ministryně zahraničních věcí Spojených států amerických. Jméno Madeleine získala až v Americe, její české jméno bylo Maruška. V Americe, kam Maruška s rodiči utekla před komunisty, dostudovala základní školu. Byla velmi pilnou a bystrou studentkou, takže později dostala nabídku pracovat v Bílém domě. Pomáhala zemím s komunistickou historií dostat se do NATO. Je známá tím, že pro různé příležitosti používala brože, měla jich velkou sbírku a pokaždé si vybírala brož, která měla nějakou symboliku a tím beze slov dokázala vyjádřit svůj názor.

[Eliška Strnadová]

BOŽENA NĚMCOVÁ (1820 - 1862)

Božena Němcová (vlastním jménem Barbora Panklová) byla českou spisovatelkou, která se proslavila hlavně svým dílem Babička. Napsala ale také řadu známých pohádek pro děti (O princezně se zlatou hvězdou, O Smolíčkovi, O perníkové chaloupce...). Provádala se již v 17 letech.

OLGA HAVLOVÁ (1933 - 1996)

Manželka Václava Havla, posledního prezidenta Československa a prvního prezidenta České republiky.

S Václavem Havlem se seznámili v divadle. Byla Václavovou velkou oporou v boji s komunistickým režimem. Když byl Václav Havel za své názory a aktivity často vězněn, psal z vězení Olze dopisy, které poté vyšly i v knižní podobě. Když se měl Václav Havel stát prezidentem, rozmlouvala mu to. Z role první dámy

zdroj: Wikipedie

neměla příliš velkou radost. Snažila se díky svému vlivu být užitečná lidem, založila výbor dobré vůle, díky kterému pomáhala zdravotně a mentálně postiženým lidem. Založila tak tradici, kterou se následující první dámy inspirovaly a zakládaly své charitativní sbírky a nadace.

zdroj: FB Dagmar Veškrnové

DAGMAR HAVLOVÁ VEŠKRNOVÁ (*1953)

Dagmar Havlová byla druhou ženou Václava Havla poté, co zemřela Olga Havlová. Rolí první dámy zastávala od roku 1997 do roku 2003. Původním povoláním je herečka, možná ji tak znáte třeba z filmu pro děti Chobotničky z druhého patra nebo Veselé Vánoce přejí chobotnice. Dagmar Havlová založila nadaci Dagmar a Václava Havlových VIZE 97, jejímž cílem je mj. prevence rakoviny nebo pomoc obětem domácího násilí. Nadace funguje již 26 let.

LIVIA KLAUSOVÁ (*1943)

zdroj: www.denik.cz

První dámou byla v roce 2003 - 2013 v době, kdy byl prezidentem dvakrát po sobě zvolen Václav Klaus. Livia Klausová založila se svým manželem Nadační fond manželů Livia a Václava Klausových, který je zaměřen zejména na podporu různých forem vzdělávání. Nadační fond je do současné doby aktivní.

IVANA ZEMANOVÁ (*1965)

První dámou byla v roce 2013 - 2023 jako žena tehdejšího prezidenta Miloše Zemana. Ivana Zemanová založila nadaci na pomoc týraným dětem. Nadace zanikla ještě před tím, než skončil Miloši Zemanovi prezidentský mandát.

EVA PAVLOVÁ (*1964)

Eva Pavlová je naší současnou první dámou od zvolení Petra Pavla prezidentem, tj. od 9. března 2023. Eva Pavlová založila Nadační fond Evy Pavlové, prostřednictvím kterého chce pomáhat zejména samoživitelkám a samoživitelům, zlepšit životní podmínky seniorům a podporovat děti a mladé lidi ve vzdělání. K příležitosti 1. výročí pana prezidenta ve funkci byla vydána 10 mil. bankovka s portrétem Petra Pavla, jejíž prodejní cena je 3 500 Kč. Výtěžek z prodeje bude věnován právě nadaci na podporu užitečných projektů.

Kolik máte ve své funkci volného času, kdy si můžete dělat, co chcete a čemu se v těchto chvílích ráda věnujete?

Mám velmi málo volného času a když se mi podaří nějaký čas ušetřit, věnuji ho svým vnoučatům, práci na zahradě, kočce Míce a mám také i domácí povinnosti, na lenošení už mi skoro žádný čas nezbyde.

zahraniční návštěva Francie

Samoživitelka, samoživitel je osoba, která pečuje o dítě nebo děti bez druhého rodiče. Často se tak nachází v obtížné finanční situaci.

S paní Pavlovou jsme se bohužel s ohledem na její vytíženost nemohli potkat, ale poslali jsme jí alespoň pár dotazů, na které nám paní Pavlová odpověděla. Použité fotografie se svolením tajemnice Evy Pavlové.

na výstavě Předjaří: Pokušení smyslů, Pražský hrad

Při svých cestách a zahraničních návštěvách se setkáváte se spoustou zajímavých a významných lidí. Je někdo, s kým byste se nechtěla setkat a kam byste na zahraniční návštěvu nechtěla jet?

Rozhodně bych nechtěla jet někam, kde jsou velcí plovoucí hadi a kde je hodně jedovatého hmyzu.

Co Vás nejvíce bavilo ve škole a co byste poradila dětem, které do školy moc rády nechodí?

Ve škole mě nejvíce bavilo kreslení a tělocvik, taky jsem se těšila na své kamarády spolužáky, se kterými jsem si užila spoustu legrace a škola byla pak snazší. A dětem bych poradila, aby si zkusily najít svůj vzor třeba být kosmonaut, protože je to může motivovat k tomu, aby studovaly a dokázaly to, co on nebo byly i lepší.

zahájení školního roku v MŠ a ZŠ Jindřichov

Bydlí vaše Micka také s vámi na Pražském hradě? A kdo se o ní stará, když jste zrovna na zahraničních cestách?

Micka s námi bydlí na Hradě a když jsme zrovna pryč, stará se o ni dcera s vnoučaty nebo má dobrá kamarádka.

Děkujeme za odpovědi!

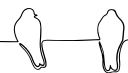
POMÁHEJME SI

I my všichni můžeme pomáhat a mnohdy k tomu stačí málo. Každý může v rámci svých možností pomoci, ať už druhým nebo zvířátkům či přírodě, stejně jako např. naši čtvrtáci, kteří v zimě vyráběli krmítka pro ptáčky. Stačí si totiž jen všimnout svého okolí a uvědomit si, že i malá pomoc hodně znamená a naopak bezohlednost a netečnost může hodně ublížit. Ať už pomůžete starým lidem s nákupem, sem tam uklidíte odpadky ve svém okolí, věnujete hračky, knihy či oblečení těm, kterým ještě mohou udělat radost nebo se prostě jen usmějete na lidi okolo sebe a věnujete pozornost svým kamarádům či kamarádkám, kteří jsou smutní či mají nějaké trápení. Tak málo totiž stačí....

KDE BYDLÍ PTÁČCI?

MÁME RÁDI ZVÍŘÁTKA

Jaro je období hnízdění ptáků. Ptáčci, které přezimovali u nás nebo ptáčci, kteří se po zimě vracejí z teplých krajín, stavějí svá hnízda. Hnízda stavějí buď pouze samci, samice nebo oba dva zároveň. Hnízda slouží jako bezpečný úkryt v době hnízdění a v prvních týdnech života malých ptáčat. Jediným ptákem, který si nestaví své hnízdo, je kukačka obecná. Kukačka snáší vejce do hnízd jiných drobných zpěvných ptáků.

Hnízdo kosa černého, zdroj: ireceptar.cz

Hnízdo moudivláčka lužního, zdroj: ireceptar.cz

Ptáčkům, kteří hnízdí přirozeně v dutinách stromů, můžeme pomoci tak, že jim budku pro hnízdění vyrobíme a umístíme na vhodné místo. V přírodě totiž ubývá přirozených hnízdišť hlavně v dutinách starých stromů, které jsou často bez náhrady hnízdišť pokáceny. Jak na výrobu a umístění budky pro jednotlivé druhy ptáčků se můžeš dozvědět tady <https://www.birdlife.cz/zapojte-se/pomoc-ptakum/ptaci-budky/>

Hnízda ptáků jsou mnohdy architektonickým zázrakem a jeho stavba stojí ptáčky spoustu sil a energie. Ptáčci ke stavbě hnízd používají klacky, chmýří, větývky, listy, stébla trávy, kameny, hlínu, pavučiny... Někdy ptáčci ozobávají třeba chlupy z kobereců, ke kterým se třeba na zahradách domů nebo vytrhávají chlupy a srst některým zvířatům, kteří na jaře vypelichají. Tím vším si pak vystýlají svá hnízda, aby udrželi svá mláďata v teple. Podívejte se na jednotlivá ptačí hnízda a uvědomte si, kolikrát takový drobný ptáček musí uletět cest, než nastřádá všechnu materiálu na stavbu hnízda. Většina zpěvavých ptáků staví svá hnízda každý rok znovu, zatímco jiní ptáci (např. dravci či čápi) používají své první hnízdo opakovaně po několik let.

hnízdo vlaštovky,, zdroj: <https://www.vcpsco.cz/>

Krásný návod na výrobu
hnízda pro vlaštovky

hnízdo čápa bílého, zdroj: <https://www.birdlife.cz/capi/>

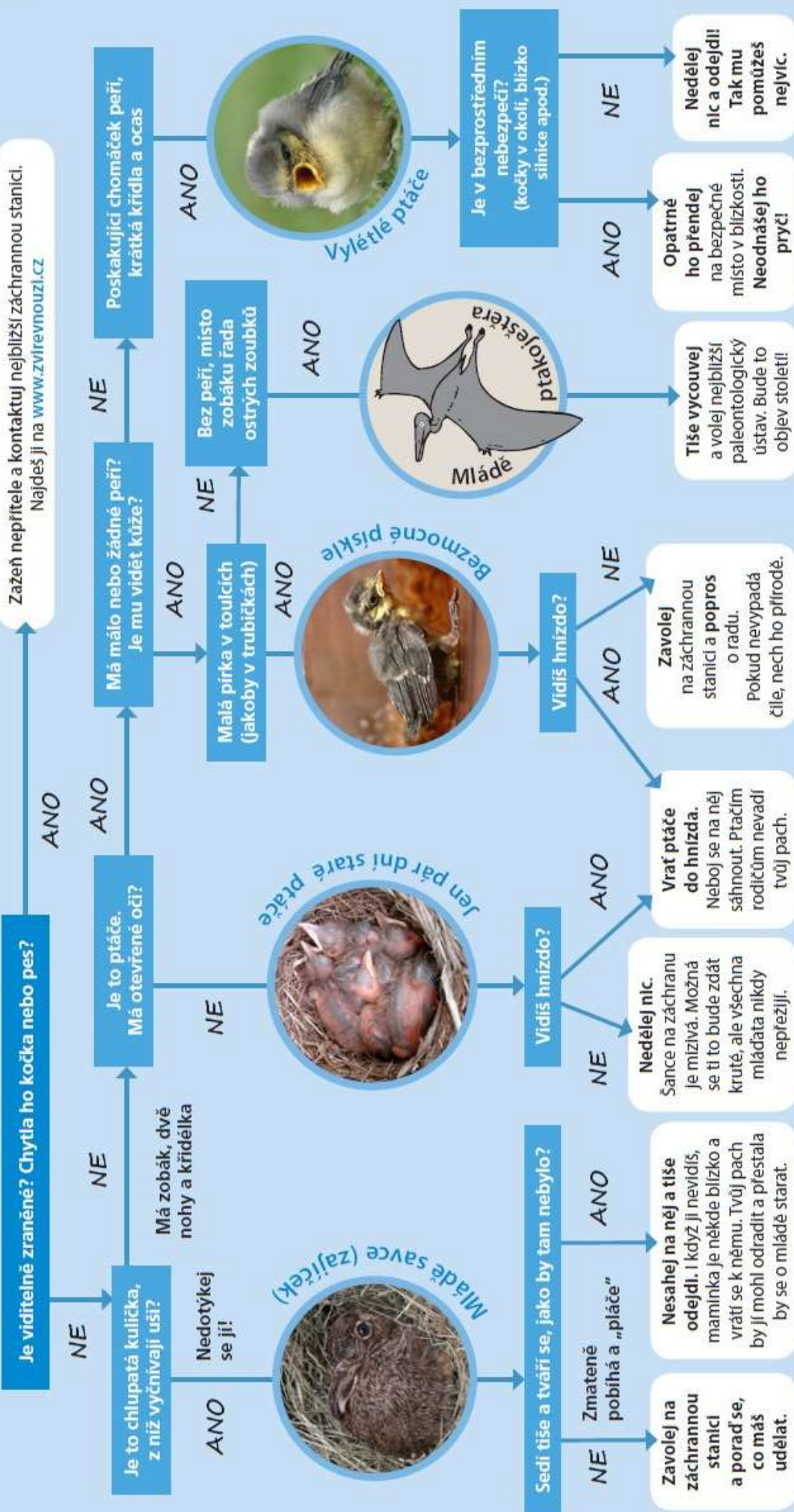

Pozoruj své okolí...spatřil/a jsi někde ptačí hnízdo? Vyfoť nám ho, zkus zjistit, jakému ptáčkovi patří. Fotku můžeš zveřejnit s rodiči na FB Hravá škola.

Ptáčata známá neznámá

Co uděláš, když najdeš opuštěné mládě?

Odpovídej na otázky
a postupuj ve směru šipek.

Kos černý

Červenka obecná

Kalous ušatý

Dlouhokřídlý

Rorýs obecný

Reheček zahradní

Vlaštovka obecná

Hrdlička zahradní

MALÍ CESTOVATELÉ

Miliony ptáků se každoročně na podzim stěhují na jih, aby tam přečkali zimu, která panuje v severněji položených zemích. Tomuto stěhování zvířat (nejen ptáků) říkáme migrace. Z populace ptáků, která u nás hnízdí (kolem 200 druhů ptáků), migruje na zimu okolo 80 % druhů ptáků.

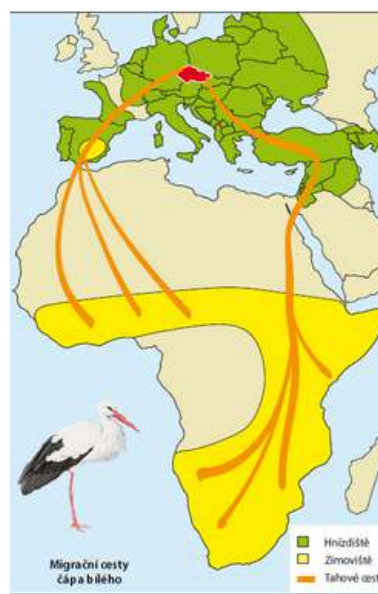
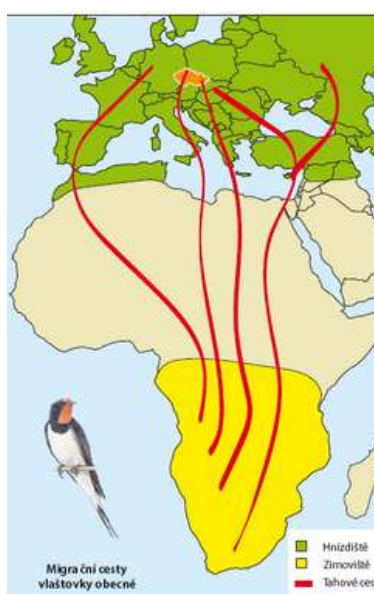
Pravidelně u nás zimy přečkává např. sýkorka babka nebo výr a při teplejších zimách i dravci, ledňáček či kos černý. Na kratší vzdálenosti, většinou po Evropě nebo severní Africe, cestuje drozd či konipas. Na delší vzdálenosti do subsaharské Afriky cestují čapí, kukačky, vlaštovky, rorýsi.

Hlavním důvodem migrace je hlad neboli dostupnost potravy. Ptáci díky peří tak snadno neprochladnou, peří je před zimou chrání, takže teplota není důvodem ptačí migrace. Tím hlavním je nedostatek potravy v zimě. S mírnějšími zimami posledních let však přibývá ptáků, kteří přezimovávají a neodlétají do teplých krajín. Ptáci se také stahují blíže k městům, kde snadněji potravu najdou (např. kos černý).

Možná se ptáte, proč se stěhovatí ptáci vůbec vrací zpět? U nás mají jednak větší výběr potravy než v tropech a také jim více svědčí kratší noc než den, který u nás jara do podzimu máme. Čím delší noc, tím je pro ně totiž větší riziko napadení různými predátory.

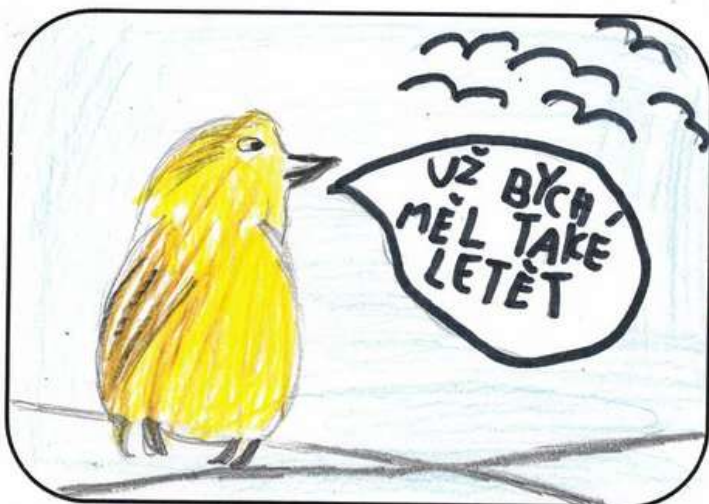
Stěhovatí ptáci si pro svůj let vybírají takovou trasu, kde se vyskytují teplé vzdušné proudy, aby mohli plachtit a šetřit tak energií. Tyto proudy nejsou nad mořem, takže místo přeletu přes Středozemní moře si vybírají cesty přes mořské úžiny. Před cestou ptáci až zdvojnásobí svou hmotnost, aby měli tukové zásoby na cestu. Po cestě se ptáci orientují mimo jiné i podle polohy Slunce a hvězd.

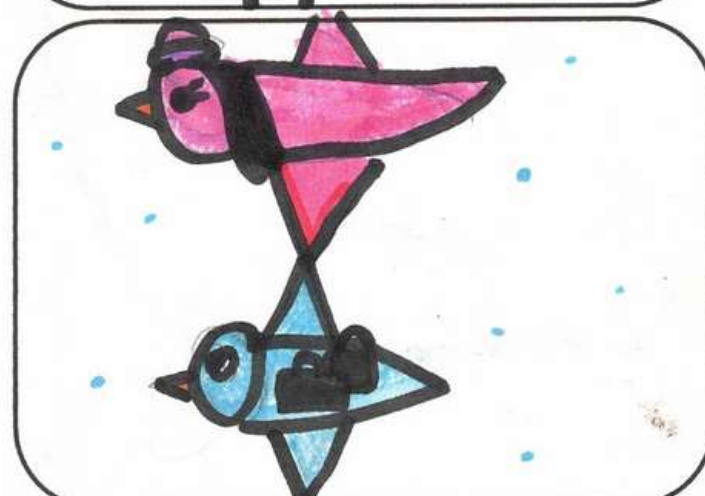
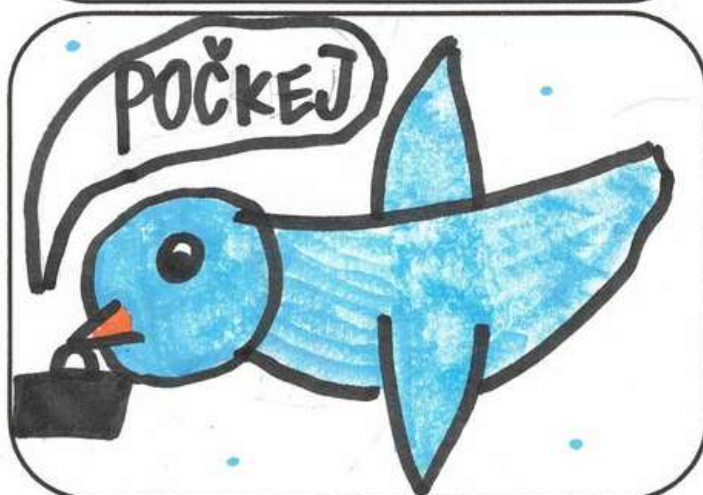
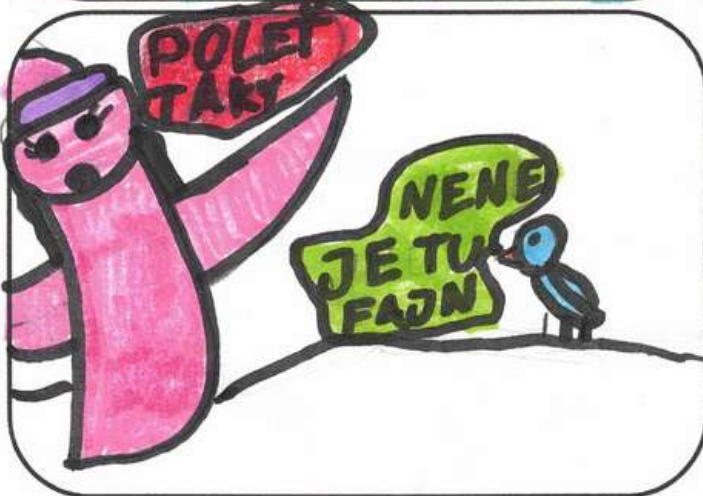
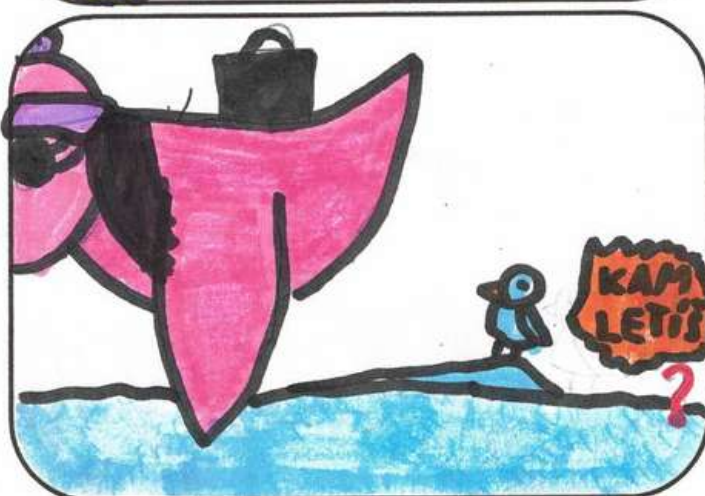
Největším vytrvalcem je zřejmě rybák dlouhoocasý, který uletí 70 až 80 tis. kilometrů ročně, denně je schopen uletět až 500 km.

Ne všichni stěhovatí ptáci doletí tam i zpět, někteří z nich cestu nepřežijí, ať již vyčerpáním nebo zejména díky různým nástrahám, které jim lidé staví do cesty (skleněné plochy, dráty vysokého napětí, otrávené nástrahy, lov apod.)

A co všechno se může ptáčkům přihodit nebo jak se chystají na cestu do teplých krajín, to se můžete dočíst v komiksu od Elišky a Bětky.

nakreslila Eliška Strnadová

nakreslila Bětko Kollárová

Skleněné nebezpečí

Na světě uhynie po srážce s čirou nebo zrcadlicí se plochou až miliarda ptáčků ročně. My lidé často stavíme ptákům do cesty mnohá nebezpečí, která se s rozšiřující městskou zástavbou zvětšuje. Velké skleněné plochy, skrz které ptáci vidí krajinu, nebo zrcadlicí se plochy, které krajinu odrážejí jsou pro ptáky smrtící nástrahou. Ptáci po nárazu do takových ploch buď umírají hned nebo si odnesou vážné zranění v podobě otřesu mozku či polámaných křídel. Ptáci mají oči umístěné po stranách hlavy, tzn. vidí daleko lépe do stran a monitorují tak situaci spíše okolo sebe než před sebou. V rychlosti, kterou ptáci létají (až okolo 70 km/hod.) tak nestihnou nebezpečnou plochu dost často ani zaregistrovat.

Je potřeba takové plochy zabezpečit pro ptáky polepem či jiným způsobem rozčlenit velkou skleněnou plochu. Doma pomohou třeba záclony, závěsy, žaluzie nebo různé samolepky na sklo. Dávno přitom již bylo potvrzeno, že jedna silueta dravce na skleněné ploše nepomůže a polepy by měly být cca v 10 cm rozestupech.

Všímejte si v okolí nebezpečných skleněných ploch a pomozte vytvořit našim ptákům bezpečné prostředí tak, abychom mohli s nimi sdílet společný prostor.

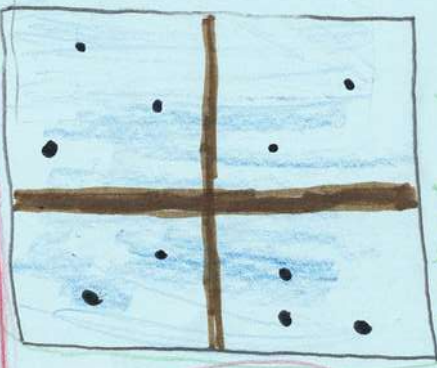
A CO U NÁS V NIŽBORU? MÁME TU BEZPEČNÉ PROSTŘEDÍ PRO PTÁČKY?

foto:
reportér
Ondra

Pozor!! Pozor!!
Dejte pozor na nálepky!
 Pozor!! Pozor!! Pozor!! Pozor!!

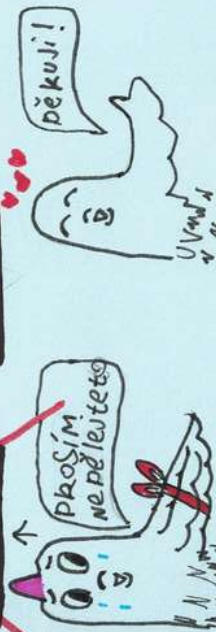
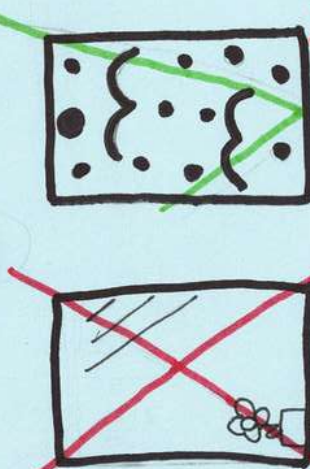

NEPOLEPENÉ SKLO, JE PRO
 PTÁKY SMRTELNÉ.
 NÁLEPUJTE NÁLEPKY
 NA SVÉ OKNA!!!

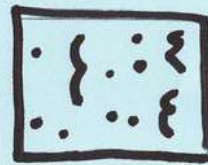
POZOR!

Prošime dávejte Na
 nás pozor. Hodně ptáček
 umře kvůli takové zbité
 nosti. Děkujeme

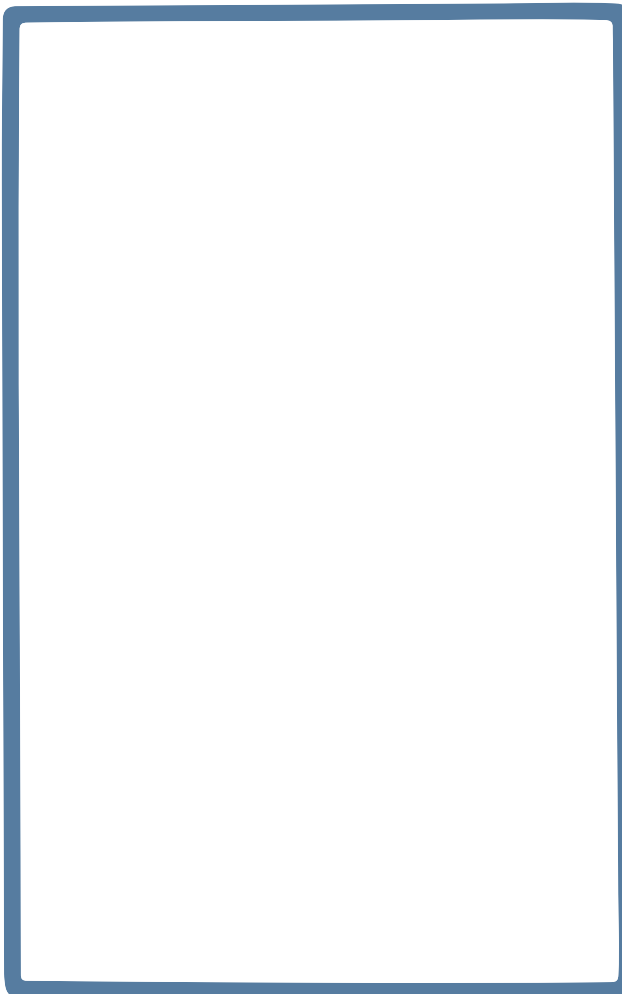
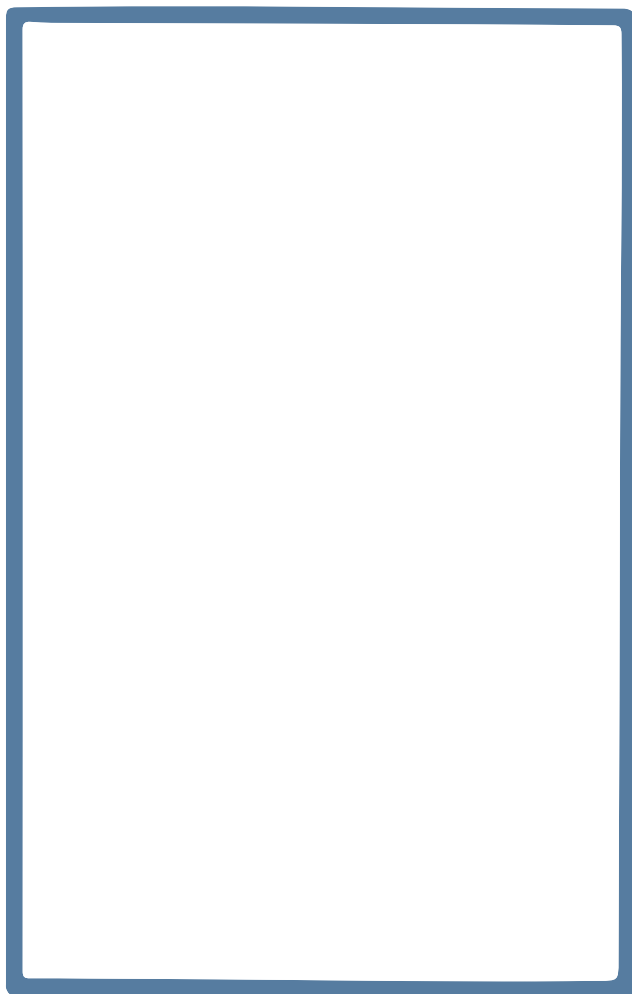
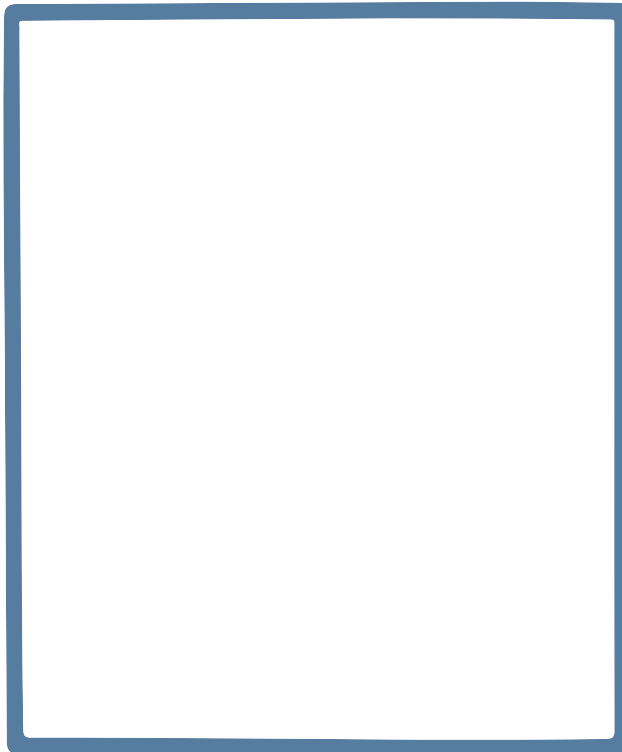
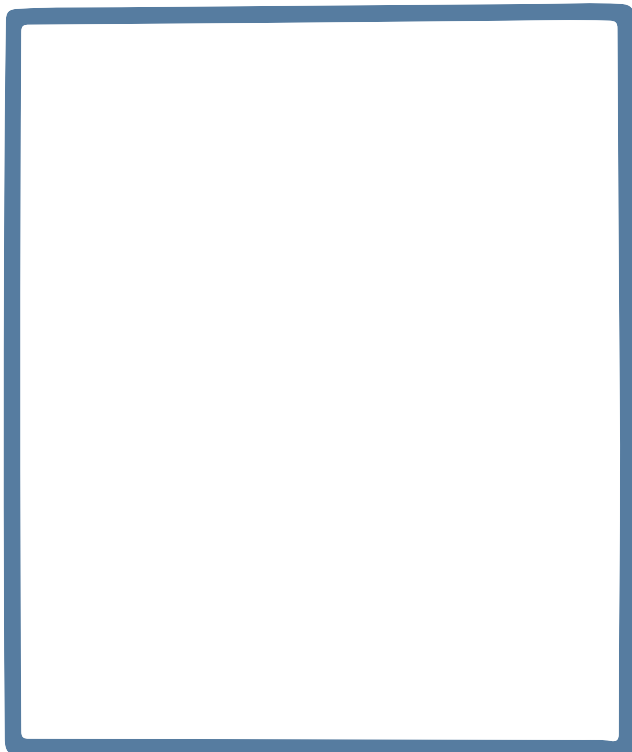
Prošime lepte nálepky

na okna! 10 cm od sebe

DUHOVKA!

ZKUS NAVRHNOUT NÁLEPKY NA OKNO TAK,
ABY TOTO OKNO BYLO PRO PTÁČKY
BEZPEČNÉ

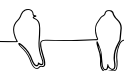
JAK LOVÍ LYSKONOH PLOSKOZOBÝ

Lyskonoh plave na hladině v těsných kruzích a otáčením těla vyvolává vodní vír. Je to podobné, jako když zamícháme čaj v šálku lžičkou. Ve středu víru se zachytí drobní vodní živočichové a lyskonoh je může snadno pochyťat.

ZAJÍMAVOSTI Z PTAČÍ

ŘÍŠE

ZÁSOBA NA HORŠÍ ČASY

Strakapoud si schovává oříšky do vydlaných dutin stromů. Nacpe tam oříšek tak těsně, že ho veverka nedokáže vytáhnout. Dutiny jsou používány i několik let a strakapoudi si je poctivě hlídají.

JE TO PRAVDA?

Špačci se po koupání suší v ovčím kožichu.

Může to být pravda. Špačci se po koupání obvykle osušují mýdlem, ale na Shetlandských ostrovech, byl zaznamenán případ, kdy se pták otíral o kožich ovce.

JE TO PRAVDA?

Pelikáni si při námluvách vyměňují ulovené ryby?

To není pravda. U pelikánů takový zlovyk nebyl nikdy pozorován. O jiných ptácích je to však známo.

JE TO PRAVDA?

Když mají mláďata orlů hlad, sežerou i vlastní rodiče.

To není pravda. Starší orli by se mláďatům snadno ubránili. Stává se však, že starší mláďata sežerou mladšího sourozence.

VYTRVALCI

Husy indické musejí na tahu ze střední Asie do zimovišť v severní Indii a v Barmě překonat štíty Himaláje - nejvyššího horského pásma na světě. Letí v obdivuhodné výšce 8 000 metrů, téměř tak vysoko jako proudová dopravní letadla.

NEJVĚTŠÍ VEJCE

Klade je pštros dvouprstý. Jsou dlouhá 13,5 cm a váží 1,65 kg. Jedno pštrosí vejce se tak vyrovná 18 slepičím vejcím.

NEJVĚTŠÍ POTÁPĚČI

Tučňák císařský se dokáže potopit až do hloubky 265 metrů.

NEJRYCHLEJŠÍ PTÁCI

Sokol stěhovavý vyvine při střemhlavém letu rychlost 250 km za hod.

NEJDELŠÍ VĚK

Kondor velký se v zajetí dožil 72 let.

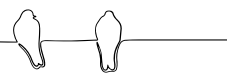
NEJVĚTŠÍ ROZPĚTÍ

Albatros stěhovavý má rozpětí až 3,7 m.

Zdroj: Usborne : Zázraky a tajemství v přírodě

TVOŘIVÁ DÍLNA LÉTAJÍCÍ RORÝS

poslechni si rorýse

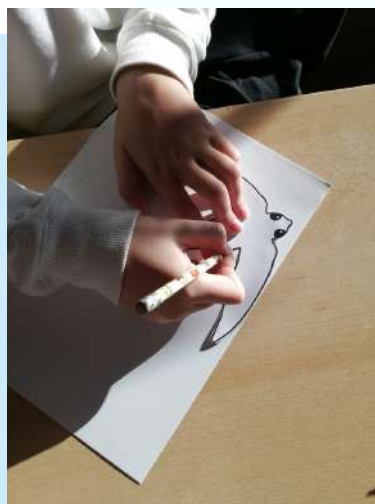
Rorýsi jsou šedohnědí ptáci, ale proti obloze se jeví jako černí. Mají velmi dlouhá, srpovitě zahnutá štíhlá křídla a krátký, vidličnatý ocas. Nezkušený pozorovatel si je může splést s vlaštovkami. Rorýs je výborný letec, za letu se páří i spí. Přezimuje v Africe, nalétá kolem 250 tis. km ročně. U nás hnízdí ve štěrbinách pod střechami domů i ve větracích otvorech paneláků. Rorýs je ohrožený druh, proto je zvláště chráněný zákonem.

budeš potřebovat:

- pastelky/fixy
- nůžky
- lepidlo
- dvě brčka (jedno slabší a druhé silnější)
- kancelářskou sponku

1

rorýse si vybarvi podle fotky výše a pak si šablonu vystříhni

2

zaslep jeden konec širšího brčka lepicí páskou a nalep brčko zespoda rorýse

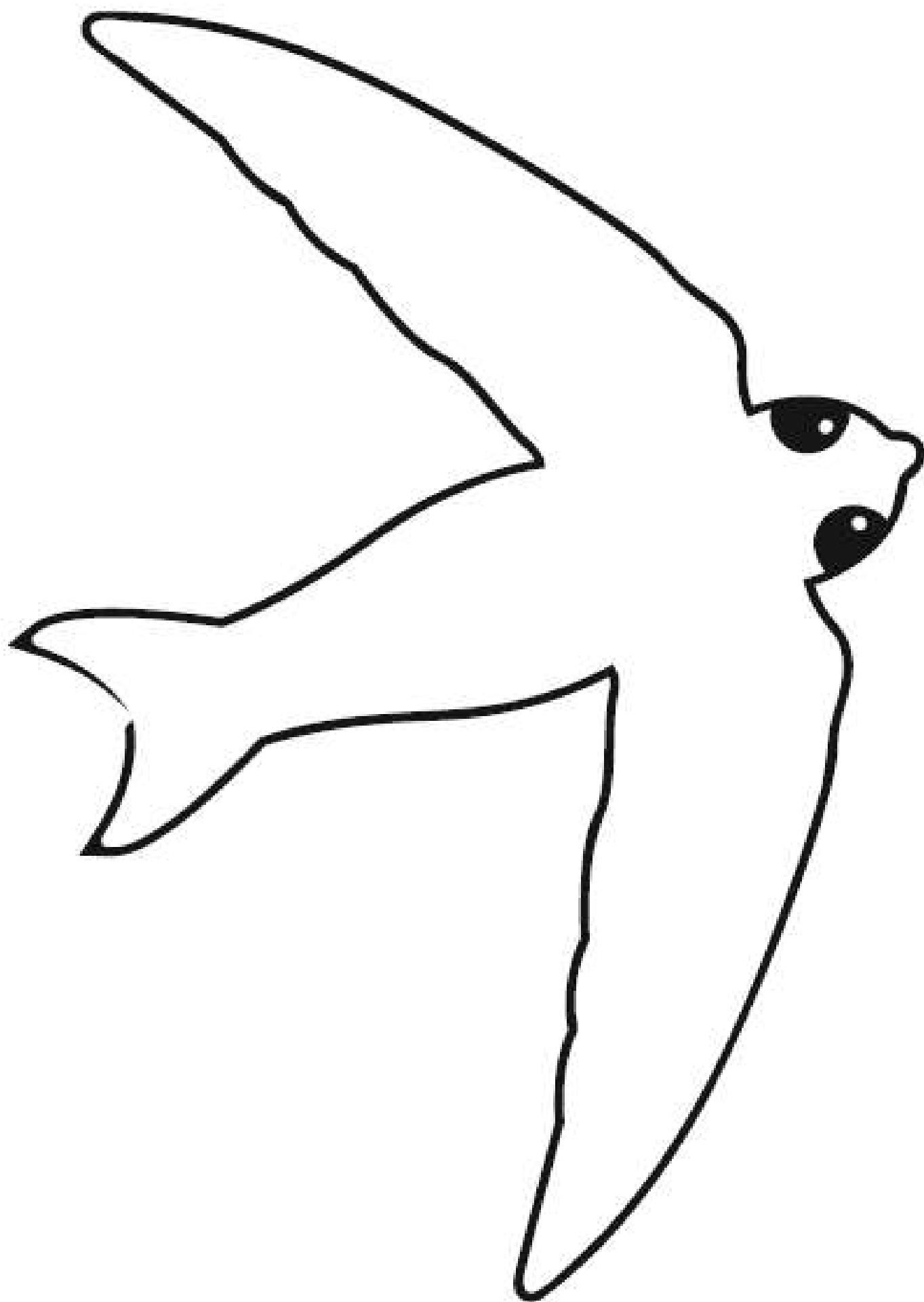
3

na zobáček připevni kancelářskou sponku

4

vsuň menší brčko do většího a foukni!

POZNÁŠ NAŠE BĚŽNÉ PTÁČKY?
Zkus přiřadit k obrázkům ptáčků jejich
správná jména.

sýkora koňadra

drozd zpěvný

sýkora modřinka

pěnkava obecná

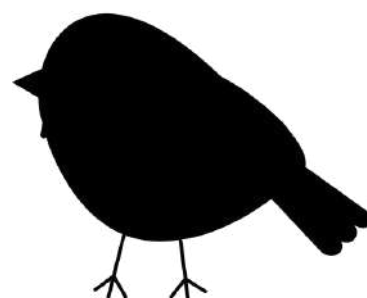
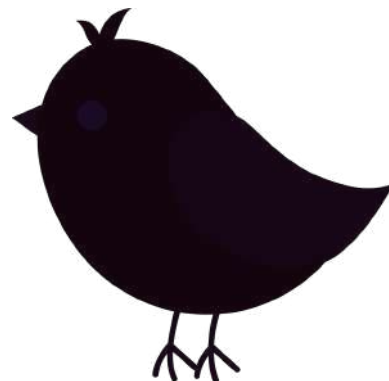
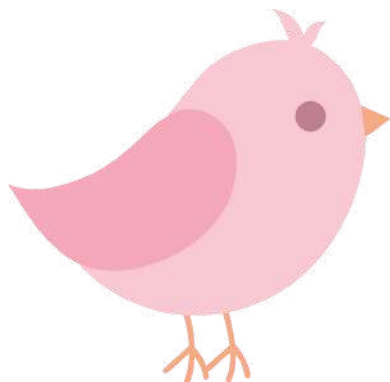
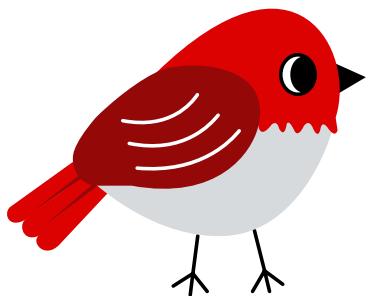

kos černý

brhlík lesní

DOKÁŽEŠ SPOJIT PTÁČKY S JEJICH
STÍNEM?

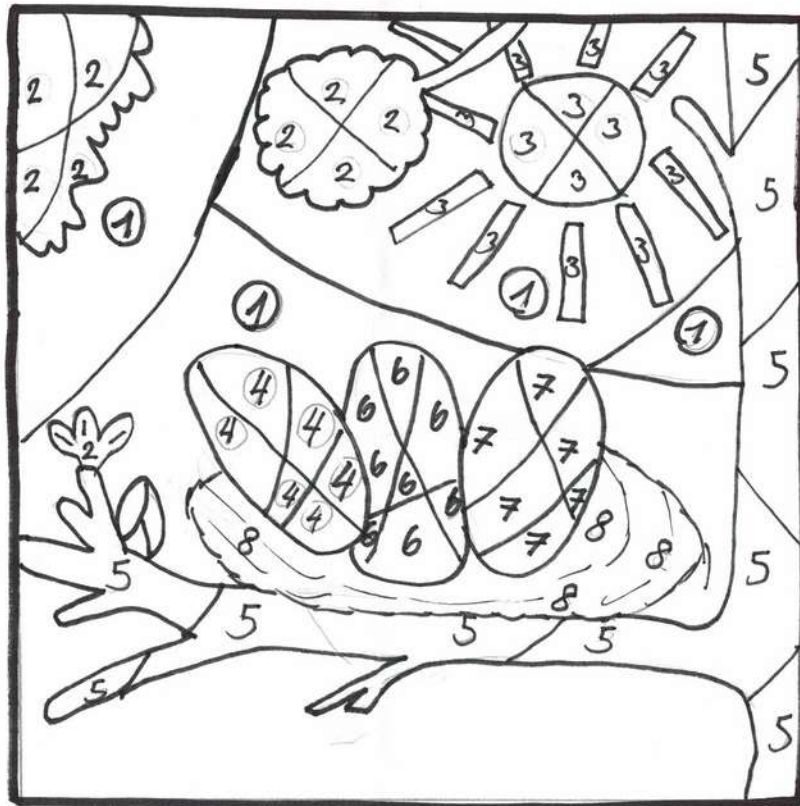
VYBARVI

autor: Bibi

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

Ptačí počty

V jakém hnízdě je nejvíce vajec?

Kolik vajec je dohromady v hnízdě č. 5 a 2?

Kolik je celkem ve všech hnízdech modrých vajec?

V některých zemích koledníci hledají na Velikonoce vajíčka, které schoval velikonoční zajíček. Dokážeš všechny najít? Kolik ji zajíček schoval?

autor: Beátka

POMOC NAJÍT HNÍZDA MALÝM PTÁČÁTKŮM, KTERÁ VYPADLA Z HNÍZDA. K SPRÁVNÉMU HNÍZDU TĚ DOVEDOU STOPY PTÁČKA.

VELIKONOČNÍ KVÍZ

Co zdobíme na Velikonoce?

- a) perníčky C
- b) vajíčka M
- c) stromeček L

Z čeho se vyrábí pomlázka?

- a) z trávy J
- b) z vrby A
- c) z květin Z

Na jaký den o velikonočních svátcích se nejlépe hledají poklady?

- a) pátek Z
- b) středa E
- c) neděle M

Na jaký den Velikonoce vždy vychází?

- a) čtvrtek B
- b) úterý U
- c) pondělí A

Co obvykle pečeme na Velikonoce?

- a) vánočku Ů
- b) kachnu C
- c) beránka N

Čím se zdobí pomlázka?

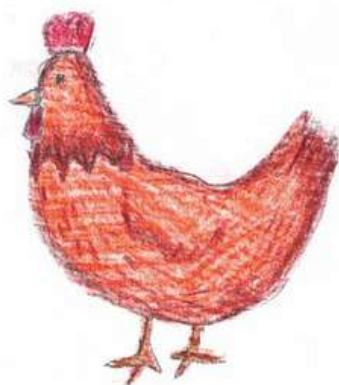
- a) listy K
- b) pentlemi E
- c) provázky L

V jakém ročním období slavíme Velikonoce?

- a) na jaře C
- b) v zimě L
- c) v létě M

Podle obrázků najdi slova v osmisměrce

Duhovka, 6. vydání,

březen/duben 2024,

náklad 80ks

Na tomto čísle se podíleli: Beátka Braunová,
Ondra Bouzek, Klárka Davidová, Kristýnka
Nedbalová, Tereška Strnadová, Sebastian
Posavád, Lukáš Cabrnach, Honzík Vitín, David
Procházka, Adam Doucha, Honzík Kapacevič,
Viktorka Bouzková, Eliška Strnadová, Bětko
Kollárová

úvodní foto:

Bára Veretová